



Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

24. august 2018

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 435 (Alm. del) af 26. juni 2018 stillet efter ønske fra Rune Lund (EL)

Spørgsmål

Vil ministeren i forlængelse af besvarelsen af FIU alm. del - spørgsmål 118 (2016-17) redegøre for, om ministeriet mener, der kan skæres ubegrænset i udgifterne til uddannelse uden at det vil påvirke uddannelsestilbøjeligheden og dermed velstand og arbejdsudbud? Hvilke dynamiske effekter antager ministeriet ved en nedskæring på henholdsvis 3, 5, 10 og 20 pct. på uddannelsesområdet? Der henvises til redegørelsen om ministeriets regneprincipper, jf. FIU alm. del bilag 128.

Svar

Der henvises til Finansministeriets redegørelse *Regneprincipper og modelanvendelse – dynamiske effekter af offentligt forbrug og offentlige investeringer*, maj 2018, hvor dynamiske effekter af offentligt forbrug til uddannelsesområdet behandles i kapitel 3 i afsnittet Undervisning (s. 83-93).

De offentlige udgifter til uddannelsesområdet bidrager givetvis til at øge uddannelsesniveaut og derigennem arbejdsudbuddet og produktiviteten sammenlignet med en situation, hvor disse udgifter ikke blev afholdt. En sådan konstatering er dog ikke tilstrækkelig til at konkludere, at mindre ændringer i de offentlige uddannelsesudgifter fra det nuværende udgangspunkt vil have effekter, som svarer til de gennemsnitlige effekter af de samlede offentlige udgifter på området.

Finansministeriets regnemetoder er tiltænkt situationer, hvor der fra det nuværende udgangspunkt foretages relativt begrænsede ændringer (fx set i en international eller historisk sammenhæng), jf. den omtalte redegørelse, kapitel 1. Det skyldes dels, at det vil omfatte langt de fleste tilfælde af praktisk relevans, dels at det typisk ikke er muligt at kvantificere virkningerne af grundlæggende ændringer af de økonomiske strukturer i det danske samfund, hverken generelt eller på et givent område, med nogen særlig præcision.

En meget betydelig reduktion af driftsudgifterne på uddannelsesområdet vil givetvis have konsekvenser for uddannelsestilbøjeligheden. Mens der ikke kan skønnes kvantitativt over disse virkninger med nogen særlig præcision, ville de potentielle konsekvenser som udgangspunkt blive beskrevet kvalitativt, såfremt der hypotetisk set skulle blive stillet et sådant politisk forslag.

Som det fremgår af redegørelsen s. 15:

”Det gælder i øvrigt generelt, at Finansministeriets beregninger i det omfang, det er relevant, ledsages af forbehold og beskrivelser af potentielle effekter, som det ikke er muligt at kvantificere. Disse kan være af lige så stor vigtighed som de kvantitative vurderinger, det er muligt at foretage, i forhold til at opnå et retvisende og dækkende billede af virkningerne af et givet tiltag. I praksis tager politiske beslutninger højde for sådanne ikke-kvantificerede forhold.”

Helt overordnet vil et højere uddannelsesniveau i befolkningen ifølge Finansministeriets regneprincipper føre til øget arbejdsudbud og højere produktivitet, *jf. også svar på finansudvalgsspørgsmål nr. 380 af d. 31. maj 2018 samt kapitel 6 i Finansredegørelse 2014*. Hvis der i et konkret tilfælde er tilstrækkeligt belæg for, at et givet tiltag, som medfører en reduktion i midlerne til uddannelsesområdet, vil mindske uddannelsestilbøjeligheden, og dermed (med tiden) befolkningens samlede uddannelsesniveau, vil det ifølge Finansministeriets regneprincipper tilsvarende resultere i reduceret arbejdsudbud og lavere produktivitet – og denne effekt vil skulle indregnes.

Der kan dog ikke etableres en generel mekanisk sammenhæng fra ændringer i de samlede udgifter og til forskellige typer af dynamiske effekter, hvilket er eksemplificeret i figur 3.6 i den omtalte redegørelse. Det gælder i øvrigt generelt, at såfremt udmøntningen ikke er specificeret nærmere, kan det som udgangspunkt ikke lade sig gøre at foretage kvantitative skøn for effekterne af at anvende eller tilvejebringe et givent provenu på et givent indtægts- eller udgiftsområde.

Det fremgår i øvrigt af boks 3.4, s. 90:

”Finansministeriet indregner typisk ikke afledte virkninger på uddannelsesadfærden af politiske tiltag, som øger eller sænker driftsudgifterne til uddannelsesområdet. Det skyldes, at der typisk ikke er tilstrækkeligt empirisk grundlag for at skønne over sammenhængen mellem niveauet af udgifterne til uddannelse og fx valg af uddannelsesretning eller gennemførelsesprocent. Såfremt der i et konkret tilfælde vurderes at være tilstrækkeligt grundlag for at forudsætte en effekt på det samlede uddannelsesniveau i samfundet, kan der skønnes over virkningerne på arbejdsudbud og produktivitet. Hvis politiske tiltag, som det ikke er muligt at indregne en effekt af på forhånd, viser sig at øge (eller sænke) befolkningens uddannelsesniveau, vil dette blive indregnet i de mellemfristede fremskrivninger, efterhånden som de politiske tiltag afspejles i uddannelsesadfærden og på den måde også i uddannelsesprognosen.”

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
Finansminister